

Kustartilleriets effekt fördubblad

Radarsikte ser i natt och dimma

Blekinge i augusti. (Sven. ska Dagbladets utsände medarb.) Det skälver i skärgårdsgraniten, när det medelsvåra kustbatteriet ger eld. Batteriets fyra pjäser talar sitt maktspråk mot en "fientlig kryssare", som vill utnyttja nattmörkret för att närma sig svenska kusten, Men mörkret räcker inte längre som skydd - det svenska kustartilleriet har fått radarögon att se med, och de skådar rätt igenom både mörker och dimma. Detta får "fienden" där ute på havet sannerligen också veta av. Den sammankopplade raden av målskärmar som bogseras förbi någon mil ute till havs, blir efter några få salvor sönderslagen av en fullträff - trots att man skjuter med massiva övningsprojektiler! Det är som att skjuta hare med kula i stället för hagel. Och därtill i nattsvart mörker! Radarsiktet ger verkligen precision.

Framtidens kustbatteri kommer att vara helt automatiserat - radarapparaturen där skall inte bara fastställa fiendefartygets läge utan med sina hjälpapparater också automatiskt tillföra mätvärdena alla de olika korrigeringar som situationen kräver,

korrektur för vinden, för lufttemperatur, kruttemperatur, rotationsavdrift, framförhållning, o. s. v. innan radarsiffrorna kontinuerligt matas in i kanontornen, där elektriska motorer sörjer för att eldröret alltid har exakt det läge som det ska ha för fullträff i målet. Vad eldledaren då behöver göra är närmast att trycka på en knapp i de lämpligaste ögonblicket samt att hålla den nedtryckt så länge han önskar att de automatiska kanonerna skall skjuta sin snabbeld.

Så långt har man inte kommit än inom vårt kustartilleri men man är på god väg. Den nya radarutrustningen betyder i realiteten att kustartilleriet fördubbla sin effektivitet - inte enbart genom att träffsäkerheten blir större med radarvärdena som skjutbakgrund utan framför allt genom att man med radarögonen gör sig oberoende av natten och dimman.

Man har onekligen ganska svårt att föreställa sig när man står nattmörkret ute på blekingeskäret, att ett några tiotal meter långt föremål som förflyttar sig tämligen raskt på okänd kurs någon mil ute till havs över huvud taget skall vara möjligt att träffa med dessa jättekanoer. Man ser ingenting där ute i mörkret hur man än stirrar, bara blänket från Utklippans fyr långt ute i det svarta. Men radarögonen har redan fångat in målet - dess läge på metern när kan i varje ögonblick läsas av på radarskärmarna av kustartilleriets folk. Och i eldledningscentralen djupt nere i berget, under kanoer och observationsplatser, där räknar sinrika maskiner och robotlikt välövade värnpliktiga på några, sekunder fram de sifferöversättningar som rymmer alla korrekturen och som ger artilleripjäsernas riktare de firsiffergrupper som slutligen riktar kanoerna - och riktar dem rätt.

Allt är väl dolt

så särskilt intressant är det inte att vara utomstående iakttagare på batteriplatsen. Allting är så väl dolt att en skolklass nästan skulle kunna ha botanisk exkursion här ute utan att upptäcka försvarsanläggningen, och nu på natten får man huvudsakligen lita på öronen för att få några intryck. Man hör ljudet från en svängande radarantenn någonstans och man ser en ficklampa blinka till på ett annat håll. Stirrar man noga in i mörkret kan man kanske också upptäcka profilen av en markant militär helfigur som i dagsljus lättare kan identifieras som ÖB, general Swedlund det är nämligen slutprov i kustartilleriets skjutskola som pågår, och

mörkerskjutningen med radar har lockat hit många framstående militärer: KA-inspektören generalmajor Åström, chefen för Blekinge kustartilleriförsvaret överste Alf Nyman, chefen för Karlskrona kustartilleriregemente överste Sten Puke samt artilleriexperter av olika kaliber från marinförvaltningen och kustartilleriet. Till och med landshövdingen, Erik von Heland, har infunnit sig för att se sitt läns redan starka kustförsvar bli ännu starkare.

Första salvan går!

Så dundrar det till under fötterna. Första salvan går. Och stöten följs av dånet från den tunga projektilen, då den med överljudshastighet pressar sig fram genom luften mot det osynliga målet ute på havet. Som ett grönt eldklot ser man spårljuset i bakändan av projektilen bli mindre och mindre innan det några tiotal sekunder senare slocknar i havet.

Ännu större effekt än kanondundret gör emellertid ljusraketerna, som plötsligt fräser i väg från de krypande ekarna vid sidan av eldledarens maskerade näste. Det blir en väldig, väsende explosion av ljud och ljus, när raketerna kastar sig ut i natten, och några ögonblick senare slår dess lyskropp ut i full blom över målet och levererar något som väl skulle kunna karakteriseras som lokalt och kortvarigt dagsljus. Nu ser åskådarna vad eldledaren länge sett radarvägen: det fyra meter höga målet av ribbor - och säckväv som ringlar i väg som en liten, liten svart mask på vågorna,

Kilometerlång bogseringswire

Det är otroligt att man på det här avståndet skall kunna ens komma i närheten av detta ynkligt lilla mål, som dessutom rör sig framåt med åtskilliga knop i den kilometerlånga wire som målbogseringsfartyget "Kanon" släpar fram över havet. Och ändå, några minuter senare är målet som sagt till och med sönderskjutet: normalt blir det ju bara ett hål i säckväven av de oladdade övningsprojektilerna eller nedslag i närheten som ligger så till att de skulle ha varit träffar om målet verkligen varit, ett örlogsfartyg. Utifrån havet ser angriparen endast mynningsflammorna från del fyra pjäserna. Och han ser inte stort mer på dagen - kanonerna är omsorgsfullt skyddade och nedsprängda i berget och därtill maskerade med nät, observationspunkterna är väl dolda i terrängen och centrum i försvarsanläggningen befinner sig flera tiotal meter nere i den blekingska graniten - förläggningar, kök, sjukhus, telecentral, instrument, hela batteriets hjärna. Det sårbara är

strängt taget bara några kvadratmeter kanontorn som därtill är starkt pansarskyddat. Vårt kustartilleri är väl rustat, och med sina nya radarögon behöver det heller inte tita ens under mörker och dimma.

Peter.

